

מצרים

הארוס התחתן

אחרי הידועה הרשמית על אירוסיו של פארוק עם נארימן סאדק, העולם במקום בולט, את הידיעה על נישואיו של זכי האשם, איש הפרשה ז'דילומטי המצרי. זכי האשם היה מאורס לנרימה,

אמא פכרי, נשואה במקום טבעת נישואיה ארוסין

עד שראה אותה פארוק פעם בחנות טכניטיים בקהיר, שעה שבאה לקנות טבעת נישואין.

זכי האשם, איש נמום ויודע דרך ארץ, הסכים, כמובן, לננות מיד את נמי קום, שתפס בלבה של הנערה היפה. וכי די להוכיח, כי בכלל לא היה כל קשר בינו ובין בחירת לבו של פארוק, התחתן לפני שבוע עם אמאל פכרי, שחורת עין ושער, שנחמה את עצמה, כי אדם בעל טעם טוב כזכי הוא גם איש טוב לנישואין, בייחוד לפי רצון הוד מלכותו.

הד בלתי צפוי לכל העניין נתעורר ביד עדת העתונות של או"ם בלייקסקס כאר שר, בשעת הויכוח על אמנת חופש העיתונות, דרשה מצרים לאסור כל פרסום בעתונות, העלול לפגוע בכבודו של איש ציבור או אורח פרטי במדינה אחרת, הכ וונה היתה, כמובן, למאמרים על פארוק שפורסמו בליף.

"השמנמן הטיפש" עוד בהיותו צעיר פופולרי בארצו. היה פארוק נושא מעוניין את העתונות העולמית בהיותו מלך מרוח אקוטי. אולם רק כאשר החל המלך להשתולל, וסיפורי מעשיו נודעו ברבים, הפך פארוק "כוכב" בעתונות.

לפני שנה, למשל, השתלטה על העיתונות העולמית "מגפת פארוק"; העורכים חיטטו בארכיונים, ספרים מיוחדים נשלחו למועדוני הלילה של פארוק, צלמים וזיונים צלמוהו בחשאי, וכל עתון התחרה ברעהו, בהשגת הסנסאציה הגדולה ביותר.

אחרי כל זאת יצא פארוק כדמות המגלמת את השחיתות המינית האקוטיית ביותר מסיפורי אלף לילה ולילה. תגובת מצרים היתה — חרם על כל עתון, שהעז לקרסם דבר מה על המלך. הדברים הגיעו עד כדי סכסוכים דיפלומטיים בין שוויץ וליון, ועד היום, כאשר השביעונים האמריקאים מזכירים את שליטה של מצרים, הם מכנים אותו "שמנמן טיפש".

תורכיה

יחי החופש!

בכל שגדל המקום המוקדש בעתונות העולמית לתכניות להגנת המרחב, מסתמנת מדינה אחת, כמנהיגה טבעית של כל גוש הגנת, שיוקם בקצו המזרחי של הים התיכון: תורכיה. (ראה במדינה).

מאז ניצחה המפלגה הדמוקרטית של צלאל ביאר את המפלגה הרפובליקאנית,

בבחירות שנערכו במאי האחרון, נשתנו דברים רבים בתורכיה. אחרי משטר טיט ליטרי חמור, שהנהיג על ידי כמאל אטא-תורק, אבי תורכיה החדשה, בסוף המלחמה העולמית הראשונה, ניתן לתושבים חופש מוחלט, שבארצות אחרות היה מקובל כי דבר טבעי.

חופש זה, שניתן ביד כה רחבה, משפיע השפעה משכרת, המורגשת בכל השטחים. אנקרה, הבירה, הפכה גורדן למבקשי שערוריות. העתונות המפלגתית מטיחה אשמות חמורות על כל איש הנמצא במחנה יריב, ואפילו אימט אינו נז, הנשיא לשעבר, נאלץ להפסיק הופעות פומביות, בגלל העלבונות שהעליבוהו.

"צניעות והון פרטי" אחד השינויים הגדולים ביותר, שהוכנסו לחיי יומיום, הוא ביטול כל הפעילות נגד הדת והמסורת האיסלמית. בו בזמן משמטר אטא-תורק אסר על נשים לצעוף צעיפים על פניהן, כפי שמצוה הקוראן, מעודדת הממשלה החדשה את הלימודים הדתיים בתי-הספר, אך הסיסמה, בה ידועה המפלגה הדמוקרטית בעולם, היא עידוד ההינפרטי, כאשר עלה אהא-תורק לשלטון, לא היתה כמעט תעשייה, או הון פרטי, שיש צורך בעידודה. המדינה הוכרחה להקים ולנהל מפעלים ועסקים.

השקעות הון זה, שהיו אסורות, נהנות מיחס מיוחד של הממשלה החדשה, ובעזרת כספי תכנית מרשל הזורמים לקרן פת האוצר התורכי, הוחל בהקמת מפעלי חשמל, שיגדילו את ייצור הכוח החשמלי בארץ ב-50%. כבישים חדשים נבנו ללו שיקשרו את הכפרים לשווקים, כני למנוע מקרה רגיל בתורכיה: רקב התרצת החקלאית בשדה ובכפרים, מחוסר אמצעי תחבורה מתאימים, להעברת התוצרת למסנים מיוחדים בערים. המקרה האחרון, הזכור עדיין היטב לתורכים, הוא משנת 1946, כאשר אלפי טונות תוצרת חקלאית נרקבו בחוב השמש הבעורת, ובערים יחד באיתה שעה מחסור בצרכים מזון. יחד עם הכבישים, הוכנסו גם מכשירי רים ומכונות חדישים.

הגנרלים התלכדו. כל זה נעשה במרץ ובהתלהבות רבה על ידי מנגנון חדש, שהוכנס במקום המנגנון הממשלתי הישן. גם קציני הצבא הותיקים הוחלפו, יבראש המטה הכללי הועמד הגנרל גורי יאמוט, חסיד נלהב של השיטות והציוד האמריקאים החדישים.

כאשר נערכו תרומים צבאיים, בסביבת איסטנבול, כדי לבדוק את ערכם של הציפים, הטנקים ובכונניות המשא האמריקאים בתנאי שדה, עלה הגנרל בעצמו על אחד הציפים. פתאום פקד על הסור להעיץ צר וציונה לקצינים הגבוהים, שעמדו מן הצד, והביטו בתמרונן. להכנס לגיפיים ולטנקים וללמוד את התורה באופן יסודי. כעבור כמה שעות, היו הקצינים כולם מלוכלכים ומדיהם התגייגים מזהמים. בבוץ, עד אשר איאפשר היה להבחין בפס האדום שעל מכנסיהם הכחולים.

עם פרוץ המלחמה בקוריאה, היתה תורכיה אחת המדינות הראשונות, שהסכימה לשגר צבא לשם. היה זה צעד מובן מאליו נוכח החתיבות תורכיה כלפי ארצות הברית, אך התורכים עצמם קבלוהו באהדה רבה, והויכוח היחיד שמפלגת ה"רפובליקאים" מצאה ראוי לעוררו: מדוע החליטה הממשלה לשלוח צבא לקוריאה, מבלי להכנס קודם במשא ומתן עם האמריקאים, לשם קבלת הנחות מסוימות. על כך ענה ראש הממשלה: "לא אעסוק במלך קח עם האו"ם. הייתי חוזר ומחליט אותה החלטה אלף פעם!"

הדבר עשה רושם רב, בייחוד לאור הידיעות על התנגדות הבריגדה התורכית בחזית קוריאה. שרותי התעמולה האמריקאים העלו מן העבר את העובדה, כי ה"תורכים כבר נלחמו 13 פעם נגד הרוסים, במשך 400 השנה האחרונות.

"עכשו סוף סוף יודע העולם, כי לא שכחנו כיצד ללחום!" מכרכים התורכים איש את רעהו, וכדי להראות שגם אלה היושבים בבית יודעים ללחום, תרמו סטודנטים, שיצאו בהפגנה, מדמם, ושלחוהו לקוריאה: "בדמנו נחשל את הקשרים עם גבורינו בחזית החופש, ידעו כי לא רק הם חשים את המלחמה בגופם; כולנו חייילים. יחי החופש!"

ארצות הברית

בית-סוהר בלי חומות

כשערך העולם הזה (691, 692) את "הדוח על בתי-הסוהר", והציג להקים מוסדות פתוחים לאסירים, שאינם פושעים מועדיים חסרי-תקנה, נראה הדבר בעיני רבים כאוטופיה יפה, שאין להגשימה. עתה שולח סופר העולם הזה בארצות הברית את ה"שימה הבאה על אחד מן המוסדות לדוגמה, בהם הוגשם עקרון זה למעשה — בית-הסוהר של סיגויל, במדינת טקסס:

למונע התפרצות פנימה. לולא היה כתוב ליד השער "מוסד חינוך ממשלתי", לא הייתי מרגיש כי לפני בית-סוהר. ליד השער עמד שימר בלתי-מוזן. השער עצמו היה פתוח לרוחה. רק שרשרות דקה סגרה את המעבר. "זה לא בשביל האסירים שלנו", היך המנהל. "זה כדי למנוע עוברים-ישובים שקרניים להכנס פנימה..."

המוסד בסיגויל אינו נראה כבית-סוהר, אף לא כחווה-אסירים, כנהוג בארצות-הברית. רק חלק קטן מאדמת המוסד (600 דונם) מגודר. אולם בשנה האחרונה נמלטו רק 2 מתוך אסירי המוסד — פושעים מכל הסוגים, החל מגנבים קטנים וכלה ברוצחים. האסירים אינם חיים בגושי-תאים, אלא בבתי-משק גדולים, כל אחד בחדר קטן, נוה, בלתי-נועל. שלוש פעמים ביום נערכת ספיחה — אולם אין מצעד בשורות או כל טקס אחר, מאותם הטקסים האכזריים, שנחשבו עד כה חיוניים בעיני המומחים. השומרים המצטיים אינם נושאים נשק, בחדר-האובל מסובים האסירים סביב שולחנות קטנים, ורא שולחנות-סוהר ארוכים. האנשים יודעים על פי שמותיהם, לא לפי מכסריהם, התוצאה: מהומות או מרידות אינן מתארעות.

"לא נודע לי איך עשה זאת". עקרון יודע הוא, גם בישראל, כי הפושעים

"אולם לא יהיה לך גדר-תיל, לא מגדלים ולא נשק, במקום תצטרך להשתמש במוחך. בחר את אסיריך בקפדנות. פנה אל גאוותם העצמית. אם תצליח, יהיה לנו בית-סוהר מסוג חדש".

כשהופיעו האסירים הראשונים, פושעים מועדים שנידונו לתקופות ארוכות, הרגיש קווארט מה רב הקושי, גם אם יברח אסיר אחד, עלול הדבר למוטט את כל השיטה החדשה. הוא אסף את האסירים, הרצה לפניהם את הרצאה.

"כולכם מבינים", אמר, "כי כל הרוצה לברוח מכאן, יוכל לעשות זאת בנקל. ברי צוני רק להזכיר לו, שיוסיפו 5 שנים לחי קופת מאסרו. לא יחזירו אותו לסיגויל. וזכרו, כי מבין כל האסירים, שנמלטו 10-15 השנים האחרונות מבתי-הסוהר, לא נתפסו רק 10. אם נשתף כולנו פעולה ניצור מוסד, שיביא ברכה לכולנו".

איש מבין האסירים האלה לא ברח.

כד פשעי החוק הפלילי. כיום מקבל סיגויל 3 סוגי אסירים: אסירים, שהצטיינו בהתנהגותם בבתי-סוהר אחרים, מיבאים לסיגויל מכל רחבי ארצות-הברית; אסירים ממדינת טקסס שנידונו למאסר עד 3 שנים; אסירים צבאיים שנידונו ע"י בתי-דין צבאיים לתקופות ארוכות, שהתנדבו לנסיון המלחמה בקדחת הנערך בסיגויל.

כשביקרתי במקום, ראיתי את המפעל החינוכי בכל שלביו. בחוה החקלאית, המספקת לבית-הסוהר את רוב המזון, עבדו תריסר איש. בסביבה לא נראו שומרים, ורק גדר נמוכה הפרידה את האסירים מן העיר. גם שבחוף. אחד האסירים התרומם מעבודתו וניפנף לבן-לוגית.

"הוא היה אדם רע ממש. ביצע כמעט כל פשע הנוכח בחוק הפלילי. כשבא לארצה לעבוד, לא רצה לשתף פעולה עם איש. הבט בו עכשו. הוא סבור שכל יחיה

בית הסוהר בסיגויל, ארה"ב, השער פתוח במקום שומרים ותיל, נווה

שייכת לו. כולם חושבים כך. הם דואגים רק ליבולם ולבהמותיהם."

במגרש בניה, על הכביש הראשי, מחוץ למוסד, עבד מודד-קרקעות. לפני שנה הובא מבית-סוהר צבאי כתב ההעברה ציין שהוא טיפוס מסוכן, שהשתמש במעשי אלמות על מנת לברוח. כשראיתיו הסביב המורד המסוכן בסבלנות את פרטי עבודתו לעזור צעיר, נער בעל עבר עשיר בעבריינות צעירה.

כל האסירים שלא הגיעו לכיתה החמישית של גמנסיה, עיזברים כיתות השלישית בכיתות אלה, בספריה, בבתי-המלאכה המצויים כראוי, בהם לומדים האסירים נגד רות, חשכלאות ומקצועות אחרים, שיוכלו לפרנסם אחרי שחרורם, באולם המלא תמיד, בו יכילים האסירים להשתעשע בעבודות חייבות — בכל מקום ישנה אוירת חריצות שקטה — על אף חוסר הכפיה.

לפני שחרורו מקבל האסיר שורה של הרצאות והתעצויות אישיות. מיעצים לו לאן לפנות ובמה לעסוק, ואכן, יוצאי בית הסוהר עמדו במבחן: מתוך 1500 נאסרו שנית רק 150. ובתולדות הפשע ובתי הסוהר 10% של חוזרים הוא מספר ללא תקדים.

המועדים, הוותיקים, משפיעים על האסירים הצעירים, מלמדים אותם את כל החבולות המקצוע, בסיגויל המצב הפוך.

בשעתו, הובא נער בן 19, שישב כבר כמה תקופות בבתי-סוהר שונים, מאז מלאו לו 12. הוא התנהג בשחצנות, דיבר בחוצפה, הפר את המשמעת. כשהחל כבר מנהל המוסד מתיאש, וארגן את העברתי של הנער לבית-סוהר קשה יותר, התערב בענין אחד הפושעים המועדים, שודד בנקים בעל שם. "מעולם לא נודע לי איך הוא עשה זאת", אמר המנהל. "אולם הוא חולל גם — הנער השתנה לחלוטין". בתום תקופתו שוחרר וחזר לחיים האזרחיים -- אדם חדש.

"לא יהיו לך גדר-תיל..." בית-הסוהר נבנה תחילה כמוסד לנשים, אולם בימי מלחמת העולם השנייה הפך למחנה-הסגר לזרים, כשחזרו המקום לתפקידו הראשון, נתמנה מנהלו רייד קווארט, איש טקסס, רחב-כתיפיים בעל קול רך. "אל תשלה לי אסירים עד שאקים חומות, אמתח גדר תיל, אביא נשק", אמר לגיימס בנט, מנהל בתי-הסוהר.

בנט חייר. "אשיג לך שומרים", אמר.

דפוס מ. שהם, תל-אביב, רחוב פין 6.

המו"ל: שלום כהן ואברהם גורדון